

Фінансова стабільність підприємства та методичні аспекти її оцінки .

аспірантки кафедри економіки підприємництва КДТЕУ

Керанчук Т.Л.

В умовах нестабільності функціонування економічної системи України фінансові аспекти діяльності підприємства були і зостаються одними з найважливіших питань їх функціонування. Але особливої актуальності в умовах економічної системи кризового періоду набувають питання , пов'язані з забезпеченням виживання підприємств, основною передумовою якого є стабілізація фінансового стану з метою створення можливостей для поступового впевненого розвитку підприємства у довгостроковій перспективі. Питанням стабілізації фінансового стану підприємств приділяється достатньо уваги як у виданнях зарубіжних авторів , так і вітчизняних . Але всі ці підходи визначають фінансову стабільність лише у загальнотеоретичному та загальнометодологічному аспектах без конкретного визначення поняття фінансової стабільності та факторів, які її формують . Крім того , більшість підходів трактує її як статичну категорію . Така трактовка не дає змоги оцінити можливості управління фінансовим станом підприємства у динаміці з урахуванням довгострокових змін як умов зовнішнього середовища , так і структурних змін на підприємстві . В зв'язку з цим концепцію фінансової стабільності доцільно викласти слідує таким чином .

Під **фінансовою стабільністю** слід розуміти можливість підприємства до збереження ним абсолютної або нормальної фінансової стійкості при контролюємій фінансовій рівновазі та одночасно здатність до стійкого економічного росту при врахуванні найбільш значущих зовнішніх факторів .

Як підтверджують проведені дослідження у теперешній час відсутня науково-обґрунтована концепція забезпечення стабілізації фінансового стану підприємства. До складових цієї концепції слід віднести:

=по-перше, обґрунтування принципів досягнення фінансової стабільності;=по-друге, обґрунтування умов досягнення фінансово стійкого стану підприємства;=по-третє, визначення факторів впливу та порядку їх врахування при формуванні стратегії фінансової стабілізації та сталого зростання підприємства. Виходячи з викладених позицій під **стратегією стабілізації фінансового стану підприємства** розуміється економічний механізм, який здатен на основі дотримання принципів фінансової рівноваги , певного рівня фінансової стійкості та забезпечення можливостей до стійкого фінансового росту нейтралізувати негативний вплив факторів зовнішнього середовища , мобілізувати наявні внутрішні ресурси підприємства з метою забезпечення ефективного фінансового розвитку підприємства у довгостроковій перспективі. Наявність системи основних принципів забезпечення стабільності фінансового стану дозволила обґрунтувати узагальнену модель стратегії стабілізації фінансового стану підприємства. Основними етапами розробки цієї стратегії є :

- 1) Організація обліку та створення необхідної інформаційної бази для прийняття управлінських рішень;
- 2) Проведення ретроспективної оцінки діючої стратегії досягнення фінансової стабільності на підприємстві;
- 3) Визначення основних фінансових проблем та стратегічної мети діяльності підприємства;
- 4) Організація моніторингу впливу факторів зовнішнього середовища на прогностичний рівень фінансової стійкості та фінансової рівноваги;
- 5) Організація розробки альтернативних прогностичних варіантів забезпечення фінансової стабільності діяльності підприємства;
- 6) Розробка системи критеріїв оптимізації стратегії досягнення фінансової стабільності з урахуванням стратегічної мети діяльності підприємства;
- 7) Оцінка прогностичних варіантів та вибір найбільш оптимального з них ;
- 8) Впровадження системи міроприємств щодо реалізації прийнятого варіанту стратегії та організація контролю за її виконанням.

Досить цікавим представляється детальне дослідження змісту такого етапу, як організація розробки альтернативних прогнозних варіантів забезпечення фінансової стабільності діяльності підприємства. При цьому доцільність застосування методу побудови імітаційних моделей розвитку підприємства безперечна. Цей метод передбачає розробку оптимістичного, реалістичного та песимістичного прогнозів діяльності. Розробка кожного з прогнозів може вестися по декількох варіантах, які мають порівнюватися між собою з метою вибору найоптимальнішого варіанту розвитку підприємства у конкретних специфічних умовах його функціонування. Але для здійснення такого вибору слід оперувати певною системою конкретних показників, за якою проходитиме оцінка альтернативних варіантів. Тому надалі цілком логічним буде наявність такого етапу, як розробка системи критеріїв оптимізації стратегії досягнення фінансової стабільності, який органічно вписується у загальну схему розробки цілісної стратегії стабілізації фінансового стану підприємства. Здійснення цього етапу передбачає визначення конкретного переліку показників, за якою відбуватиметься оцінка (див. таблицю 1). Ретельна оцінка аналітичних можливостей окремих показників, що визначають фінансовий стан підприємства дозволили нам обґрунтувати доцільність обрання показників, які діляться на дві групи:

а) Показники, які характеризують ступінь фінансової стійкості підприємства в статичному аспекті - це узагальнюючий показник фінансової стійкості F_u та безпосередньо порівняльний показник, який характеризує ступінь фінансової стійкості підприємства (абсолютну або нормальну фінансову стійкість, див. табл. 1).

б) Показники, які оцінюють фінансові можливості підприємства з точки зору наявності потенційних можливостей до стійкого росту у довгостроковому періоді. До цих показників відносяться:

1) Ступінь досягнення підприємством фінансової рівноваги. Під фінансовою рівновагою в даному випадку розуміється відповідність між можливим обсягом власних фінансових ресурсів, які підприємство генерує

Таблиця 1.

Система критеріїв вибору стратегії стабілізації фінансового стану підприємства.

Критерії	Умови, які оптимізують критерій
1.Максимізація коефіцієнта стійкого роста(G_r — max)	$dG_r/d\lambda = B \cdot (d\Phi P/d\lambda)$ якщо $\lambda^* = \lambda^* = (EP - k)/2\alpha$, де ΦP - фінансова рентабельність; λ^* -структура капіталу; α - статистичний параметр, що характеризує відношення банку до ризику неплатоспроможності підприємства.
2.Ступінь досягнення фін. рівноваги	$O_{Гвфр} = O_{Пвфр}$, де $O_{Гвфр}$ - обсяг власних фінансових ресурсів, який генерує підприємство; $O_{Пвфр}$ – обсяг споживання власних фінансових ресурсів.
3. Узагальнюючий показник фінансової стійкості (Φ_y)	$\Phi_y > 0$
4..Ступінь фінансової стійкості підприємства: 1)абсолютна фін. сійкість	$Z3 < BOK$, де $Z3$ - запаси та затрати; BOK - обсяг власного оборотного капіталу.
2)нормальна фін. стійкість	$BOK < Z3 < НДФ$, де $НДФ$ -нормальні джерела фінансування

та необхідним обсягом споживання цих фінансових ресурсів [¹].

2)Коефіцієнт стійкого економічного росту підприємства, який згідно концепції економічного росту [²] передбачає збалансований ріст довгострокового характеру , тобто процес, який спрямований на досягнення максимуму цільової функції підприємства при контролюємії фінансовій рівновазі [³].Власне застосування цього показника в якості критерію оптимізації стратегії повністю відповідає основній цільовій установці даної стратегії(яка визначена на другому етапі її розробки). Крім того, використання даного показника дозволяє вирішити проблему відповідності потенційних та реальних темпів економічного росту для підприємства. А така проблема , як підтверджують дослідження ,існує: практично більша частка підприємств (80%),що аналізувались, знаходилась в зоні фінансової рівноваги . Але при цьому потенційні темпи економічного росту значно вищі ніж реально існуючі і якщо темпи росту обсягів діяльності будуть знижуватись і надалі , то існує реальна загроза

¹ Бланк И. А. Основы финансового менеджмента.-К.:”Ника-Центр”, “Сльга”,1999,с.300.

² R.C. Higgins “How Much Growth Can a Firm Afford?”Financial Menegment,1997г.

³Унковская Т. Е.Финансовое равновесие предприятия.-К.:Генеза,1997г.,с.292

переміститись в зону дефіциту ліквідних коштів. Така ситуація загрожує серйозними негативними фінансовими наслідками підприємствам. Визначення ж коефіцієнту стійкого росту і обрання його в якості оптимізаційного критерію дозволить підприємству забезпечити необхідні темпи росту товарообороту з урахуванням специфіки зовнішніх умов функціонування без серйозних фінансових втрат. Умови, які оптимізують кожен з критеріїв, визначені в таблиці 1.

Виходячи з вищевикладеного надалі постає найважливіша задача вибору найоптимальнішого варіанту і проведення діагностики розвитку підприємства після прийняття до реалізації цього варіанту, що є змістом наступного(VII) етапу стратегії. Її вирішення ускладнюється тим, що система критеріїв за якою оцінюється той чи інший варіант стратегії стабілізації фінансового стану складається із декількох показників, які є тісно взаємопов'язаними та взаємообумовлюючими. Крім того проблема ускладнюється й тим, що кожний альтернативний варіант стратегії буде характеризуватись своїми кількісними характеристиками цих показників, на основі яких не завжди можна дати однозначну оцінку конкретного варіанту стратегії досягнення стабільності фінансового стану. Виходячи з цих позицій та враховуючи те, що єдиний методичний підхід до визначення показника, який би дозволяв чітко кількісно оцінювати ступінь фінансової стабільності з урахуванням потенційних можливостей забезпечення стабілізації фінансового стану в довгостроковій перспективі відсутній, автором була зроблена спроба розробки такої моделі. В основу її ліг принцип об'єднання та інтегрування слідуючих показників:

- 1) Коефіцієнт стійкого економічного росту ($Gr \Rightarrow \max$), який відображує можливий темп приросту обсягів діяльності, який не порушує фінансової рівноваги підприємства.
- 2) Узагальнюючий показник фінансової стійкості підприємства ($\Phi_u > 0$), який визначається слідуючим чином^[4]:

⁴ Крейнина М.Н. Анализ финансового состояния и инвестиционной привлекательности АО в промышленности, строительстве и торговле.-М.: АО''ДИС'', 1994г., с.47.

$$\Phi_y = ((1+2K_d+K_o+(1/K_z)+K_p+K_n)^1 / (1+2K_d+K_o+(1/K_z)+K_p+K_n)^0) - 1$$

Коефіцієнт фінансової рівноваги, який може бути визначений як співвідношення можливого обсягу власних фінансових ресурсів, створюваного підприємством та необхідного обсягу споживання його власних фінансових ресурсів^[1]:

$$K_{ф.р.} = \frac{ОС \text{ вфр}}{ОПвфр} = \frac{ЧПо + АО + \square АК + \square ВФРп}{\square Ивк + Див.Ф. + УРП + Соц.Р. + \square РФ} = 1,$$

ЧПо- чистий операційний прибуток; АО-сума амортизаційних відрахувань; $\square АК$ -сума приросту акціонерного капіталу; $\square ВФРп$ -приріст власних фінансових ресурсів за рахунок інших джерел; $\square Ивк$ -приріст обсягу інвестицій за рахунок власних джерел; Див. Ф.-сума дивідендного фонду; УРП-обсяг коштів, що пов'язані з участю робітників у прибутку; Соц.Р.-обсяг соціальних програм підприємства; $\square РФ$ -приріст суми резервного фонду підприємства.

Але тут слід зауважити, що при оцінці ступеню фінансової стабільності за допомогою вищевказаних коефіцієнтів слід зосередити увагу не стільки на їх кількісних значеннях, які підвладні значним коливанням в теперешніх умовах економічної кризи, скільки на тенденціях в їх розвитку. Тобто головною задачею є оцінка динаміки вищевказаних показників. В результаті була отримана модель оцінки ступеню фінансової стабільності з урахуванням потенційних можливостей розвитку підприємства у довгостроковій перспективі:

$$K_{ф.ст.} = \sqrt[3]{I_{ф.р.} * I_{ф.ст.} * I_{к.р.}} \quad (10),$$

де $I_{ф.р.}$ – індекс змінення коефіцієнту фінансової рівноваги, який визначається слідуючим чином:

$$I_{ф.р.} = K_{ФРпл.} : K_{ФРбаз.}, \text{ де}$$

$K_{ФР пл.}$ та $K_{ФР б.}$ – відповідно коефіцієнти фінансової рівноваги в плановому та базовому періодах;

Іф.ст. – індекс змінення фінансової стійкості підприємства , який можна розрахувати за допомогою узагальнюючого коефіцієнту фінансової стійкості (Φ_y):

$$\text{Іф.ст.} = 1 + \Phi_y$$

І к.р. – індекс змінення обсягів діяльності підприємства з урахуванням коефіцієнту стійкого економічного росту (Gr):

$$\text{Ік.р.} = 1 + Gr , \text{ де}$$

Gr - коефіцієнт стійкого росту підприємства , який визначає приріст обсягу його реалізації при збереженні положення фінансової рівноваги.

З урахуванням цього модель набуває наступного вигляду:

$$\text{Кф.стаб.} = \sqrt[3]{\text{Іф.р.} * (1 + \Phi_y) * (1 + Gr)}$$

В основу цієї моделі був покладений мультиплікативний зв'язок факторів, які є складовими системи критеріїв оптимізації для вибору оптимального варіанту стратегії стабілізації фінансового стану підприємства. В цій моделі **Кф. стаб.** - індекс фінансової стабільності підприємства, який характеризує змінення фінансового стану підприємства у поточному періоді відносно базисного та враховує можливості з позицій збереження ним фінансової рівноваги в перспективному періоді. Отримання цього показника , на наш погляд надасть можливість кількісної оцінки змінення фінансової стабільності та діагностування подальшого розвитку підприємств(див. таблицю 2). Крім того, у випадку коли спостерігається тенденція до зниження коефіцієнту фінансової стабільності , цей підхід дає змогу виявити та оцінити фактори, які сприяли складенню такої ситуації. Перевага досить важлива , тому що дозволяє на основі визначення причин фінансової дестабілізації підприємства виробити і реалізувати ряд управлінських рішень по усуненню або частковій нейтралізації першопричин. Альтернативність можливих управлінських економічних та фінансових рішень по стабілізації фінансового стану підприємства на базі розробленої моделі фінансової стабільності розглянемо на прикладі, що використовує звітну

інформацію про фінансові результати ЗАТ фармацевтичної фірми “Дарниця” за 1998 рік(див. таблицю3). Результати розрахунків демонструють те , що у звітному періоді фінансова стабільність цього підприємства мала стійку тенденцію до зниження на протязі року (див.таблицю 3,кол.2,3).Це є свідомством досить неефективного управління

**Таблиця 2.
Критерії оцінки коефіцієнта фінансової стабільності (Кф. стаб.).**

Умова	Характеристика тенденції в змінні показника	Умови збереження нерівності	Діагностика положення підприємства
1. Кф. стаб. < 1	Тенденція зростання до 	При Іф.р. > 1, Фу > -1, Gr > -1	Підвищення фінансової стабільності підприємства і розширення кола можливостей по відновленню фінансової рівноваги
2. Кф.стаб. < 1	Тенденція до зниження 	При Фу < 0, Gr < 0	Зниження фінансової стабільності підприємства і виникнення ускладнень , викликаних порушенням поточної та довгострокової фінансової рівноваги

фінансовою стороною діяльності підприємства в плані порушення фінансової рівноваги,або умов,що забезпечують стійке економічне зростання,або зниження фінансової стійкості підприємства,що ,в своїй сукупності, сприяє появі певних негативних фінансових наслідків.Використання запропонованої моделі дозволяє виявити фактори,які сприяли зниженню фінансової стабільності: в нашому випадку головним з них було значне зниження обсягів реалізації продукції у другому півріччі в порівнянні з першим(на 37,5%),що й стало причиною зниження коефіцієнту фінансової стабільності підприємства на 0,31%(див. таблицю 3).В цьому зв'язку слід зауважити,що застосування вищезгаданої моделі надає можливості побудови імітаційних моделей розвитку підприємства шляхом змінення окремих фінансових

Таблиця 3.

**Оцінка ступеню фінансової стабільності ЗАТ фармацевтичної фірми
“Дарниця” у 1998 році.**

тис.грн.

Показники	Вхідні параметри моделі.		
	1 півріччя	2 півріччя	2 півріччя
1	2	3	4
1.Активи	78166,8	86636,2	86636,2
2.Власний капітал	74677,1	80570,6	80570,6
3.Позиковий капітал	6489,7	6065,6	6065,6
4.Позаоборотні активи	35245,4	37873,3	37873,3
5.Матеріальні оборотні активи	20175,9	19383	19383
6.Основні засоби	27893,5	31814,3	31814,3
7.Виробничі запаси	8585	7408,8	7408,8
8.Запаси незавершеного виробництва	2802,7	3793,4	3793,4
9.Малоцінні та швидкозношувальні предмети	47,2	38	38
10.Власні оборотні кошти	39431,7	42697,3	42697,3
11.Обсяг реалізації	35837,4	22396,7	22396,7
12.Чистий прибуток	11008,6	6371,7	6371,7
13.Сума чистого прибутку,що капіталізується	8495,5	1792,6	1792,6
14.Чистий прибуток від операційної діяльності	10945,8	6294,4	6294,4
15.Приріст акціонерного капіталу	2524,1	3603,9	3603,9
16.Приріст обсягу інвестицій,що фінансуються за рахунок власних джерел(Івк)	3371,8	3862,5	3862,5
17.Обсяг участі робітників у прибутку(УРП)	8307,6	2231,8	2231,8
18.Обсяг соціальних програм,що фінансуються за рахунок прибутку(Соц.Р)	177,9	112,7	112,7
Показники	Вихідні параметри моделі		
	1 півріччя	2 півріччя	2 півріччя(прогноз)
1.Узагальнюючий коефіцієнт фінансової стійкості(Фу)	0,135	0,129	0,129
2.Коефіцієнт стійкого економічного росту(КСР)	0,114	-0,375	0,022
3.Коефіцієнт фінансової рівноваги(Кф.р.)	1,136	1,595	1,595
4.Індекс змінення фінансової стійкості(Іф.ст.)	1,135	1,129	1,129
5.Індекс змін коефіцієнту стійкого економічного росту(І к.р.)	1,114	0,625	1,022
6.Індекс фінансової рівноваги(І ф.р.)	0,785	1,404	1,404
7.Коефіцієнт фінансової стабільності(К ф.ст.)	0,997	0,997	1,174
8.Коефіцієнт фінансової стабільності(Кф.ст.),%	99,744	99,681	117,433
9.Темп змінення фінансової стабільності,%	-0,256	-0,319	17,433
10.Тенденція змінення фінансової стабільності			

параметрів(див.таблицю 3,кол.4),які є незадовільним.Для нашого підприємства одним з таких параметрів є значення коефіцієнту змінення обсягів реалізації,який свідчить ,що виручка від реалізації продукції не тільки не зростає , а й взагалі знижується.Тобто,при наявному обсязі активів підприємство не реалізує свої потенційні можливості розвитку(оскільки $KPф < Gr$)і тим самим позбавляє себе можливості

стабільно функціонувати в перспективному періоді і генерувати додаткові фінансові ресурси за рахунок внутрішніх джерел. Розрахунок коефіцієнту стійкого економічного росту та використання вищезгаданої моделі для проведення імітаційних розрахунків щодо змінення фінансової стабільності підприємства свідчить про можливість її підвищення у наступному періоді на 17,4% при забезпеченні досягнення коефіцієнту стійкого економічного росту в розмірі 2,2% (див. таблицю 3, кол. 4). Крім того, слід зазначити, що запропонована модель дає змогу не тільки виявити першопричини фінансової дестабілізації, але й забезпечує створення передумов для розробки певної системи організаційно-економічних умов та управлінських рішень по відновленню фінансової стабільності підприємства в умовах високої мінливості факторів зовнішнього середовища за рахунок використання внутрішніх механізмів фінансової стабілізації підприємства.

Під **фінансовою стабільністю** слід розуміти сукупність умов, що забезпечують можливість підприємства до підтримання абсолютної або нормальної фінансової стійкості при контрольованій фінансовій рівновазі та одночасно визначають здатність до стійкого економічного росту при врахуванні найбільш значущих зовнішніх факторів .

який спрямовано на мобілізацію наявних внутрішніх ресурсів підприємства з метою забезпечення його сталого розвитку у довгостроковій перспективі на основі дотримання принципів фінансової рівноваги, певного рівня фінансової стійкості та забезпечення можливостей до стійкого економічного росту.

1) Створення необхідної інформаційної бази для проведення ретроспективної оцінки діючої стратегії досягнення фінансової стабільності на підприємстві; 2) визначення основних фінансових проблем та стратегічної мети діяльності підприємства; 3) організація моніторингу впливу факторів зовнішнього середовища на прогностичний рівень фінансової стійкості та фінансової рівноваги; 4) організація розробки альтернативних прогностичних варіантів забезпечення фінансової стабільності діяльності підприємства; 5) розробка системи критеріїв оптимізації стратегії досягнення фінансової стабільності з урахуванням стратегічної мети діяльності підприємства; 6) оцінка прогностичних варіантів та вибір найбільш оптимального з них ; 7) впровадження системи міроприємств щодо реалізації прийнятого варіанту стратегії та організація контролю за її виконанням.

а) Показник, який характеризує ступінь фінансової стійкості підприємства в статичному аспекті- це узагальнюючий показник фінансової стійкості Φ_u .

б) Показники , які оцінюють фінансові перспективи підприємства з точки

1) Коефіцієнт фінансової рівноваги

4.Коефіцієнт фінансової стабільності (К.Ф.стаб.)	Кф.стаб. > 1, якщо І ф.р. > 1, $\Phi_u > -1$, Gr > -1
---	--

ЧПО- чистий операційний прибуток або прибуток від реалізації [1,с.473]; АО-сума амортизаційних відрахувань; $\square$ АК-сума приросту акціонерного капіталу; $\square$ ВФРп-приріст власних фінансових ресурсів за рахунок інших джерел; $\square$ Ивк-приріст обсягу інвестицій за рахунок власних джерел; Див. Ф.-обсяг фонду виплат відсотків власникам підприємства на вкладений капітал; УРП-обсяг виплат робітникам підприємства за рахунок прибутку; Соц.Р.- обсяг соціальних зовнішніх програм підприємства, що фінансуються за рахунок прибутку; $\square$ РФ-приріст суми резервного фонду підприємства.

Таблиця 3.

**Оцінка ступеню фінансової стабільності ЗАТ фармацевтичної фірми
“Дарниця” у 1998 році.**

тис.грн.

Показники	Вхідні параметри моделі	
	1 півріччя	2 півріччя
1	2	3
1-й інформаційний блок		
1.Основні засоби	27893,5	31814,3
2.Позаоборотні активи	35245,4	37873,3
3.Виробничі запаси	8585	7408,8
4.Запаси незавершеного виробництва	2802,7	3793,4
5.Малоцінні та швидкозношувальні предмети	47,2	38
6.Матеріальні обігові активи	20175,9	19383
7.Активи	78166,8	86636,2
2.Власний капітал	74677,1	80570,6
3.Позиковий капітал	6489,7	6065,6
10.Власні обігові кошти	39431,7	42697,3
2-й інформаційний блок		
11.Обсяг реалізації	35837,4	22396,7
12.Чистий прибуток	11008,6	6371,7
13.Сума чистого прибутку,що капіталізується	8495,5	1792,6
14.Чистий прибуток від операційної діяльності, [1,с.473]	10945,8	6294,4
15.Приріст акціонерного капіталу	2524,1	3603,9
16.Приріст обсягу інвестицій,що фінансуються за рахунок власних джерел(Івк)	3371,8	3862,5
17.Обсяг виплат робітникам за рахунок прибутку (УРП)	8307,6	2231,8
18.Обсяг соціальних програм,що фінансуються за рахунок прибутку(Соц.Р)	177,9	112,7
Показники	Вихідні параметри моделі	
	1 півріччя	2 півріччя(прогноз)
1.Узагальнюючий коефіцієнт фінансової стійкості(Фу) [□]	0,135	0,129
2.Коефіцієнт стійкого економічного росту(КСР) [□]	0,114	0,022
3.Коефіцієнт фінансової рівноваги(Кф.р.) [□]	1,136	1,595
4.Індекс змінення фінансової стійкості(Іф.ст.) [□]	1,135	1,129
5.Індекс змін коефіцієнту стійкого економічного росту(І к.р.) [□]	1,114	1,022
6.Індекс фінансової рівноваги(І ф.р.) [□]	0,785	1,404
7.Коефіцієнт фінансової стабільності(К ф.ст.) [□]	0,997	1,174
8.Коефіцієнт фінансової стабільності(Кф.ст.),%	99,744	117,433
9.Темп змінення фінансової стабільності,%	-0,256	17,433
10.Тенденція змінення фінансової стабільності	→	→

[□] - методика розрахунку показників подана вище в даній статті (с.6,7)

[□] - $Gr = (ЧП / ОР) \square ККП \square (А/ ВК) \square Коб.$, де ЧП-чистий прибуток, ОР – обсяг реалізації, ККП – коефіцієнт капіталізації прибутку, А- обсяг активів, ВК – обсяг власного капіталу , Коб. – коефіцієнт оборотності активів

3) Коефіцієнт фінансової стабільності, який відбиває змінення фінансового стану підприємства і дозволяє виявити причини його дестабілізації.

3) Коефіцієнт фінансової стабільності, який відбиває змінення фінансового стану підприємства і дозволяє виявити причини його дестабілізації.

В умовах економіки кризового періоду діяльність торговельних підприємств потребує адаптації до специфічних умов зовнішнього середовища ,набуття стабільності фінансового стану ,загальної ринкової стійкості .В теперешній час економічна ситуація в Україні ускладнюється платіжною кризою ,зниженням прибутковості діяльності суб'єктів господарювання ,зростанням частки збиткових підприємств.В цьому зв'язку визначення фінансової стабільності підприємств найважливішими ознаками якої є фінансова стійкість ,платоспроможність,фінансова рівновага та наявність фінансових ресурсів для розвитку ,відносяться до кола найважливіших не тільки фінансових, але й загальноекономічних проблем.Крім того, в умовах становлення ринкових відносин першочергового значення набувають питання фінансового оздоровлення діяльності підприємств,забезпечення умов самоокупності та самофінансування , підвищення прибутковості діяльності , якості та ефективності господарювання .Саме в цьому зв'язку проблеми, що пов'язані з відсутністю дійових механізмів, які здатні за рахунок використання внутрішніх резервів збільшити потенціал підприємств по формуванню фінансових ресурсів та забезпечити їх збалансоване економічне зростання в довгостроковому періоді, є найбільш актуальними.

Кд-коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів у звітному та базовому періодах; Ко-коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами у відповідних періодах; Кз- коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів; Кр-коефіцієнт реальної вартості майна; Кп-індекс постійного активу.

Таблиця 26.

Можливі варіанти забезпечення стабілізації фінансового стану підприємства на основі моделі фінансової стабільності.

Вхідні параметри моделі						
Показники	Альтернативні варіанти					
	1	2	3	4	5	6
1.Коефіцієнт фінансової рівноваги базового періоду	1,00	0,95	1,00	1,00	0,95	0,95
2.Коефіцієнт фінансової рівноваги	1,00	0,92	1,00	1,00	0,92	0,92
3.Узагальнюючий коефіцієнт фінансової стійкості(Фу)	0,1	0,1	-0,05	0,1	-0,05	-0,05
4.Коефіцієнт стійкого економічного росту(Gr)	0,2	0,2	0,2	-0,3	0,2	-0,3

Вихідні параметри моделі						
1.Індекс фінансової рівноваги	1,00	0,97	1,00	1,00	0,97	0,97
2. Індекс фінансової стійкості	1,10	1,10	0,95	1,10	0,95	0,95
3.Індекс змін коефіцієнту стійкого росту	1,2	1,2	1,2	0,97	1,2	0,97
4.Коефіцієнт фінансової стабільності , долі одиниць.	1,07	1,06	1,03	1,02	0,93	0,97
5.Коефіцієнт фінансової стабільності, %	107	106	103	102	93	97
6.Темп зміння фінансової стабільності,%	+7	+6	+3	+2	-7	-3
7. Тенденція зміння фінансової стабільності						